

Brüssel, 9. juuni 2026
(OR. en)

10345/26

MAR 88
TRANS 399
JAI 801
POLMAR 51

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	8. juuni 2026
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	9714/26
Teema:	Nõukogu järeldused ELi sadamastrateegia kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused ELi sadamastrateegia kohta, mille nõukogu kiitis heaks oma 8. juunil 2026 toimunud istungil.

Nõukogu järeldused ELi sadamastrateegia kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

VÕTTES ARVESSE

- komisjoni teatist ELi sadamastrateegia kohta;¹
- komisjoni teatist ELi merendustööstuse strateegia kohta;²
- nõukogu järeldusi „ELi veetranspordisektori tulevikuväljavaade: CO₂-neutraalne, õnnestusteta, automatiseeritud ja konkurentsivõimeline ELi veetranspordisektor“;³
- nõukogu järeldusi, milles käsitletakse siseveetranspordi potentsiaali ja selle edendamist;⁴
- nõukogu järeldusi ELi merendustööstuse strateegia kohta;⁵
- nõukogu järeldusi „ELi meretranspordipoliitika prioriteedid 2020. aastani: konkurentsivõime, CO₂-heite vähendamine, digiteerimine ülemaailmse ühenduvuse, tõhusa siseturu ja maailmatasemel merendusklatri tagamiseks“;⁶
- nõukogu järeldusi Euroopa maailmamerepakti kohta;⁷
- nõukogu järeldusi meresõidu turvalisuse kohta;⁸
- merendusküsimuste eest vastutavate Euroopa Liidu ministrite Lefkosia deklaratsioon meremeeste hariduse ja koolituse parandamise ning naiste võrdse osalemise edendamise kohta laevandussektoris;

¹ Dok ST 6926/26.

² Dok ST 6987/26.

³ Dok ST 8648/20.

⁴ Dok ST 15144/18.

⁵ Dok ST 10350/26.

⁶ Dok ST 9976/17.

⁷ Dok ST 15807/25.

⁸ Dok ST 9946/21.

1. VÄLJENDAB HEAMEELT ELi sadamastrateegiat käsitleva komisjoni teatise kui tervikliku raamistiku üle, milles käsitletakse Euroopa mere- ja siseveesadamate peamisi probleeme seoses konkurentsivõime, kestlikkuse, vastupanuvõime, julgeoleku, digiülemineku juhtimise ja sotsiaalsete aspektidega, tuginedes 2013. aasta sadamapoliitikale; RÕHUTAB, kui oluline on proportsionaalne ja tõhus rakendamine ning tarbetu haldus- ja finantskoormuse vältimine kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega;
2. KUTSUB komisjoni ÜLES hindama olemasolevate ELi tasandi foorumite tõhusust selle strateegia rakendamisel ja vajaduse korral looma uusi foorumeid;
3. TÕDEB, et Euroopa sadamad käitlevad igal aastal enam kui 74% Euroopasse sisenevatest või sealt väljuvatest kaupadest ja neid läbib ligikaudu 395 miljonit reisijat, luues märkimisväärset majanduslikku väärtust ja arvukalt töökohti; TUNNISTAB, et sadamate strateegiline roll on laienenud, hõlmates energiasüsteemi ümberkujundamist, merel toodetud taastuvenergiat, tööstusklastreid, sõjalist liikuvust ja julgeolekut, sealhulgas kokkupuudet organiseeritud kuritegevuse, hübridohtude ja ebaseadusliku kaubandusega, mis mõjutab tarneahelate vastupanuvõimet ja terviklikkust; TOONITAB sadama ökosüsteemide mitmekesisust, sealhulgas geograafilisi, kliimaatilisi ja tegevusalaseid iseärasusi;
4. TUNNISTAB, et on meresadamaid, mis oma ainulaadse asukoha tõttu on eriti tundlikud väljastpoolt ELi lähtuvate sõjaliste ja geopoliitiliste ohtude suhtes; TUNNISTAB seetõttu, et meresadamatel on nendest välistest teguritest tingitud erivajadused; KUTSUB ÜLES töötama välja ELi vahendeid meresadamate toetamiseks;
5. TUNNISTAB siseveesadamate kui TEN-T võrgu lahutamatu osade erilist rolli mitmeliigilise logistika, transpordi dekarboniseerimise ja tarneahelate vastupanuvõime toetamisel; KUTSUB ÜLES kasutama diferentseeritud ja proportsionaalset poliitilist lähenemisviisi, mis kajastab nende eripära;
6. TUNNISTAB, et saarte (kui liidu saartepoliitika peamiste institutsiooniliste huvirühmade), rannikualade, äärepoolseimate piirkondade ning ülemeremaade ja -territooriumide sadamatel on nende territooriumide jaoks strateegiline roll; TUNNISTAB, et need sadamad on eriti tundlikud konkurentsipurve, kliima ja julgeolekuga seotud riskide ning lisakulude suhtes ning et väikesed ja keskmise suurusega sadamad, sealhulgas hõredalt asustatud piirkondades, seisavad silmitsi sarnaste probleemidega;

7. KUTSUB ÜLES pakkuma asjakohaste ELi vahendite raames sihipärasest ja paindlikku toetust, võttes arvesse nende sadamate eripärasid, sealhulgas nende rolli tarnekindluses ja sõjalises liikuvuses, jätkates samal ajal Euroopa TEN-T mere- ja siseveesadamate peamise liikumapaneva ja strateegilise rolli tunnustamist ja toetamist, tagades territoriaalse järjepidevuse ja tegeledes kolmandate riikide sõlmsadamate lähedal asuvate sadamate probleemidega; RÕHUTAB vajadust proportsionaalse lähenemisviisi järele seoses äärepoolseimate piirkondadega, viies süstemaatiliselt läbi mõjuhindanguid ELi seadusandlike ettepanekute mõju kohta kõnealustele piirkondadele, eelkõige nende sadamate toimimisele;
8. MÄRGIB, et piirkondlikud tingimused kogu liidus on väga erinevad ja võivad mõjutada strateegia rakendamist erineval viisil, hõlmates tegevust mõjutavaid talviseid olusid; RÕHUTAB asjaolu, et talvised olud võivad teatavates piirkondades sadamatoiminguid ja merendustegevust oluliselt mõjutada pikemat aega igal aastal; TOONITAB, et ohutute ja tõhusate talviste toimingute tagamiseks on vaja erilist varustust ja töökorraldust; RÕHUTAB, kui oluline on võtta neid erinevaid piirkondlikke eeltingimusi arvesse asjakohaste meetmete väljatöötamisel ja kohaldamisel, et toetada tõhusat ja vastupidavat rakendamist kogu liidus;

II. KONKURENTSIVÕIME, INNOVATSIOONI JA DIGIÜLEMINEKU TUGEVDAMINE

9. TUNNISTAB, et merekaubandus on oma olemuselt ülemaailmne ning et konkurentsivõimet mõjutavad kulud, standardid ja regulatiivsed tingimused, ning RÕHUTAB, kui oluline on tagada rahvusvahelisel tasandil võrdsed tingimused ning tegeleda regulatiivsest asümmeetriast ja kolmandate riikide tavadest tulenevate moonutustega;
10. PEAB TERVITATAVAKS komisjoni kehtestatud juhtpõhimõtteid ELi toetuse andmiseks sadamaprojektidele kolmandates riikides, ning RÕHUTAB, et sellise toetuse puhul tuleks rakendada ranget konkurentsivõime kontrolli;
11. TUNNISTAB sadamate keskset rolli logistikaahelate konkurentsivõime ja vastupidavuse jaoks ning nende avatust rahvusvahelisele konkurentsile, tagades, et ELi toetatavates projektides kolmandates riikides võetakse arvesse võimalikku mõju ELi sadamate konkurentsipositsioonile;
12. RÕHUTAB bürokraatia aktiivse vähendamise ja protsesside lihtsustamise tähtsust ning KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES määrama kindlaks ja rakendama lihtsustamismeetmeid;
13. TOETAB püüdlusi õiglase turulepääsu tagamiseks rahvusvahelises tegevuses ning KUTSUB ÜLES looma tasakaalustatud ja mittediskrimineerivad tingimused ELi ettevõtjatele kolmandate riikide sadamaturgudel;

14. VÄLJENDAB HEAMEELT kavatsuse üle anda suuniseid ELi sadamatesse tehtavate välisinvesteeringute hindamiseks ning RÕHUTAB, kui oluline on kohaldada kontrolle riskipõhisel, proportsionaalsel ja mittediskrimineerival viisil, kohaldades olemasolevaid raamistikke, vältides dubleerimist ja tagades õiguskindluse, kaitstes samal ajal majandusjulgeolekut ning seades eesmärgiks vältida põhjendamatu välisomandust või -kontrolli elutähtsate sadamataristute ja -toimingute üle, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse sisseimbumisega seotud riske, eelkõige neid, mis on seotud sõjalise liikuvuse ja liidu majandusjulgeolekuga; TOONITAB sellega seoses vajadust kaitsta Euroopa sadamate jaoks atraktiivset investeerimiskeskonda ja vältida usaldusväärsete investorite eemalepeletamist; MÄRGIB vajadust tagada juurdepääs rahalistele vahenditele investeerimisprojektide rakendamiseks ELi sadamates;
15. RÕHUTAB vajadust edendada ELi huve seoses sadamate standardimisega asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel. KUTSUB liikmesriike ÜLES tõhusalt kohaldama olemasolevaid taustauuringumehhanisme ja jagama asjakohast teavet ELi tasandil;
16. TULETAB MEELDE sadamate juhtimismudelite mitmekesisust ning RÕHUTAB, et seda mitmekesisust tuleb täielikult austada;
17. TUNNISTAB kontsessioonilepingute ja maa rendilepingute rolli investeeringute ligimeelitamisel ning KUTSUB ÜLES jätkama tasakaalustatud poliitilist lähenemisviisi, milles võetakse arvesse olemasolevaid sadamate juhtimismudeleid, tagades samas paindlikkuse, vastupidavuse, julgeoleku, kestlikkuse ja siseturu hea toimimise ning edendades samal ajal sadamate jätkuvat arengut mitmesuguste investeeringute rakendamise kaudu;
18. KINNITAB VEEL KORD, et tulevased liidu algatused ei tohiks mõjutada riikide pädevust sadamate haldamisel, samuti kontsessioone ja maakasutuse raamistikke sadamates;
19. TUNNISTAB sadamavaldajate ja muude sadama käitajate muutuvat rolli strateegiliste koordinaatoritena ning INNUSTAB nende edasiarendamist, koostööd ja tulemuslikku tegevust kooskõlas riiklike juhtimis- ja omandistruktuuridega;
20. RÕHUTAB, kui oluline on rahastada suure avaliku lisaväärtusega üldkasutatavat sadama põhitaristut (nt lainemurdjad, juurdepääsukanalite süvendamine, merel toodetud taastuvenergia, alternatiivkütuste taristu, üldkasutatavad kaid ning üldine juurdepääs sadamaala teedele ja raudteele) ning KUTSUB komisjoni ÜLES võtma neid elemente riigiabi raamistiku läbivaatamise raames arvesse, et toetada sadamate majanduslikku elujõulisust ja konkurentsivõimet; Erilist tähelepanu tuleks pöörata siseveesadamatele ja väiksematele sadamatele ning äärealade ja saarte sadamasüsteemidele, mis sageli seisavad silmitsi struktuursete investeerimislünkade ja piiratud tuluteenimissuutlikkusega;

21. KUTSUB komisjoni ÜLES üldise grupierandi määruse läbivaatamisel kohandama grupierandi alla kuuluva sadamaabi kohaldamisala (abi liigid), künniseid ja abi osakaalu protsenti, et paremini kajastada digiüleminekuks, küberturvalisuseks, energiasüsteemi ümberkujundamiseks, ohutuseks, turvalisuseks, üleminekuks ühelt transpordiliigilt teisele ja kahesuguse kasutusega liikuvuseks vajalike investeeringute tegelikke inflatsiooniga kohandatud kulusid; KUTSUB komisjoni ÜLES tagama lihtsustamise ja õiguskindluse, vältides samal ajal täiendavat halduskoormust; KUTSUB komisjoni ÜLES tagama sadamatele suurema abi osakaalu ja lihtsustatud menetlusi;
22. VÄLJENDAB HEAMEELT komisjoni võetud kohustuse üle lihtsustada regulatiivset koormust, tagades samal ajal keskkonnakaitse, vaadates sealhulgas läbi ELi taksonoomia kliimaalase delegeeritud õigusakti, et parandada kasutatavust, ning kavandatud määruse keskkonnamõju hindamise kiirendamise kohta, mis kiirendab hindamist digitaliseerimise, lühemate tähtaegade ja kombineeritud menetluste kaudu;
23. VÕTAB TEADMISEKS ELi rahastamise ühised põhimõtted ning RÕHUTAB, et need peaksid lihtsustama menetlusi, vältima täiendavat bürokraatiat ning jääma juhtimis- ja kontsessioonimudelite või lepinguliste kokkulepete suhtes neutraalseks, et austada riiklike süsteemide mitmekesisust, tagades samas erineva suuruse ja geograafilise asukohaga sadamate võrdse juurdepääsu rahastamisvõimalustele;
24. KINNITAB TAAS vajadust kasutada erinevaid rahastamisallikaid ELi sadamate jaoks kasulike investeeringute tegemiseks. Sellised rahastamisallikad hõlmavad ELi, riiklikke ja erasektori allikaid, samuti koostöös riiklike tugipankade ja finantseerimisasutustega saadavat rahastust. Sellega seoses on eesmärk toetada nende arendamist mitmesugustes funktsionaalsetes valdkondades, nagu julgeolek, küberturvalisus, kaitse, energiasüsteemi ümberkujundamine, dekarboniseerimine, rohelaevateed ja nüüdisaegne tehnoloogia, rõhutades samal ajal, kui oluline on võtta üksikutele sadamatele rahalise toetuse andmisel arvesse kohalikke olusid ja tunnistada nende eripära, mis tuleneb muu hulgas nende ainulaadsest asukohast, sealhulgas saarelisest asendist tulenevatest piirangutest või suurtest sõjalistest ja geopoliitilistest välisohtudest, mis võivad tingida erilisi investeerimisvajadusi;
25. KUTSUB ÜLES parandama ELi rahastamisvahendite koordineerimist ja läbipaistvust, tagades paindlikkuse, sidususe, juurdepääsetavuse ja kooskõla ELi sadamate strateegiliste prioriteetidega;

26. RÕHUTAB vajadust tugevdada institutsioonilist koostööd ELi sadamapoliitika kujundamisel ja rakendamisel. See kehtib eelkõige sellistes valdkondades nagu välismaiste otseinvesteeringute kontroll, turu kontsentratsiooni jälgimine ja strateegia „Global Gateway“ koordineerimine, võttes arvesse vastastikku kasulikke algatusi kolmandate riikidega, ning KUTSUB komisjoni ÜLES uurima võimalusi ELi tasandi sadamakoostöö tugevdamiseks, sealhulgas tuginedes olemasolevatele foorumitele ja vajaduse korral neid tõhustades, ning kaasates vajaduse korral sisejulgeoleku- ja õiguskaitseasutusi. Sellega seoses on eesmärk luua spetsiaalne platvorm vastastikuseks mõistmiseks ja ühismeetmeteks Euroopa ühiste sadamahuvide kaitsmisel, piiramata sadamatevahelist ausat konkurentsi ning tekitamata liikmesriikidele või komisjonile uut koormust;
27. RÕHUTAB kolmandates riikides, eelkõige liidu naabruses asuvates sadamates tehtavate välismaiste otseinvesteeringute jälgimise kasvavat strateegilist tähtsust, võttes arvesse nende võimalikku mõju liidu sadamate konkurentsivõimele, ümberlaadimiskeskuste arendamisele, sõjalisele liikuvusele ning tarneahelate vastupanuvõimele ja turvalisusele;
28. VÕTAB TEADMISEKS ELi ühinemissuuniste läbivaatamise ning RÕHUTAB vajadust säilitada tõhus konkurents, võttes samas arvesse muutuvaid turustruktuure, sealhulgas vertikaalset integratsiooni, mis võib muuta liikluse arengu prognoositavamaks ja toetada pikaajalisi investeerimisstrateegiaid;
29. TOONITAB, kui oluline on sadamate täiendav integreerimine TEN-T võrguga, parandades meresadamate sisemaaühendusi, sealhulgas äärepoolseimates piirkondades, ning tagades siseveesadamate mitmeliigilise integreerimise, ning KUTSUB ÜLES prioriseerima raudtee-, kahesuguse kasutusega maantee- ja siseveeteede ühendusi, tagades sealhulgas laevatatavuse, laevateede usaldusväärsuse ja sadama akvatooriumide toimimise peamistel siseveeteedel, samuti vastupidavad ja tõhusad viimase kilomeetri ühendused, kui see on geograafiliselt teostatav. Prioriseerida tuleks ühelt transpordiliigilt teisele ülemineku edendamist, kuid seal, kus maanteedtransport on ainus kättesaadav transpordiliik, tuleb tagada ka ühendus teedevõrguga, eelkõige väiksemate sadamate puhul;
30. RÕHUTAB piisava taristu läbilaskevõime ja kvaliteedi tähtsust ning KUTSUB ÜLES lisaks otseselt sadamatele suunatud taristuinvesteeringutele tugevdama sadamatega seotud taristu arendamist, hõlmates vajaduse korral mitmeliigilisi ühendusi ja sisemaasadamaid;

31. RÕHUTAB, kui oluline on tugevdada mitmeliigilist transporti ja sadamate integreerimist logistikaahelatesse ning tagada digitaalse ja tehnoloogilise innovatsiooni arendamine ja tõhus kasutuselevõtt, mis on Euroopa sadamasüsteemi tõhususe, vastupidavuse ja konkurentsivõime olulised tegurid;
32. VÄLJENDAB HEAMEELT komisjoni kavatsuse üle suurendada sadamatoimingute ja logistikaahelate tõhusust ja digitaliseerimist ning toetada veelgi üleminekut ühelt transpordiliigilt teisele, ning KUTSUB ÜLES pöörama erilist tähelepanu sadamaalade staatusele seoses seal toimuva raudteeveoga, et lihtsustada ja suurendada sadamasisese raudteeveo paindlikkust, vähendades seeläbi ooteaegu ja optimeerides tegevussuutlikkust, järgides samal ajal täielikult ohutus- ja turvanõudeid ning prioriseerides rohepöoret; KUTSUB komisjoni sellega seoses ÜLES hindama kehtiva õigusraamistiku asjakohasust;
33. TUNNISTAB, et TEN-T võrgus asuvad üldkasutatavad sisevee- ja meresadamad aitavad märkimisväärselt kaasa mitmeliigilisele ühenduvusele, tarneahela vastupanuvõimele, energiasüsteemi ümberkujundamisele, piirkondlikule ühtekuuluvusele ja asjakohasel juhul sõjalisele liikuvusele, ning KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES võtma neid funktsioone vajaduse korral arvesse asjaomaste ELi vahendite ja poliitikaraamistike rakendamisel;
34. PEAB TERVITATAVAKS sõjalise liikuvuse määruse ettepanekut ja KUTSUB ÜLES seda kiiresti rakendama, tagades asjakohase ja paindliku toetuse kahesuguse kasutusega sadamataristule ja sellega seotud varustusele, sealhulgas tõhusa rahastamise, mis kajastab praegust olukorda ja kasvavat nõudlust piisavalt ettevalmistatud meresadamataristu järele, mis on võimeline käitlema strateegilisi varusid, sõjaväetransporti ja muid seotud toiminguid; TULETAB MEELDE, kui oluline on rakendada 2024. aasta sõjaväelise liikuvuse lubaduses⁹ sätestatud meetmeid;
35. PEAB TERVITATAVAKS jõupingutusi tehnoloogilise juhtpositsiooni tugevdamiseks ja innovatsiooni kasutuselevõtu toetamiseks ning KUTSUB ÜLES looma selgemaid võimalusi digitaalsete ja tehnoloogiliste lahenduste laiendamiseks sadamates;
36. ERGUTAB töötama välja ELi digialgatusi ning KUTSUB ÜLES neid tõhusalt ja ühtlustatult rakendama, vältides killustatust ja tarbetuid lisanõudeid;

⁹ Dok ST 9225/24.

37. PEAB TERVITATAVAKS andmete jagamise suuniste väljatöötamist ning RÕHUTAB koostalitlusvõime, andmekaitse ja tõhusate logistikaahelate tähtsust, TOONITADES samas vajadust tagada, et sellised tulevased suunised ei kahjustaks ettevõtjate ja pädevate asutuste poolt juba tehtud edusamme;
38. RÕHUTAB vajadust tagada sidusus sadamaid ja sisemaaühendusi mõjutavate ELi poliitikameetmete ja õigusaktide vahel, sealhulgas kliima-, energia- ja transpordipoliitika puhul, et vältida kumulatiivset regulatiivset ja finantskoormust, mis tõenäoliselt mõjutab ELi sadamate konkurentsivõimet;

III. ENERGIASÜSTEEMI ÜMBERKIJUNDAMINE, KESTLIKKUS JA PUHAS TÖÖSTUS

39. TUNNISTAB, et sadamad on muutumas strateegilisteks energia- ja tööstuskeskusteks ning et neil on keskne roll dekarboniseerimisel, samuti Euroopa majanduse ja ühiskonna energiasüsteemi ümberkujundamisel;
40. PEAB TERVITATAVAKS kaldaäärse elektritoite toetamist ning RÕHUTAB, et kasutuselevõtu eesmärk peaks olema majanduslik elujõulisus, konkurentsivõime ja nõudlusega vastavusse viimine, tagades hindade läbipaistvuse ja vältides varade kasutuskõlbmatuks muutumist, võttes arvesse ka TEN-T sadamate võrguühendusega seotud väljakutseid ning tunnistades, et siseveesadamate puhul võivad olla asjakohasemad alternatiivsed lahendused, nt kaldaäärne laadimistaristu;
41. MÄRGIB, et kaldaäärse elektritoite¹⁰ tegevuskulud¹¹ varieeruvad sõltuvalt elektrihinna erinevustest ja erinevast tegevuskeerukusest; TOETAB algatusi kaldaäärse elektritoite kasutamise stimuleerimiseks; KUTSUB liikmesriike ÜLES tunnustama kaldaäärse elektritoite kasutamist energiasüsteemi ümberkujundamise strateegilise komponendina, integreerides selle täielikult taastuvenergia direktiivi¹² kohastesse riiklikesse eesmärkidesse, toetuskavadesse ja planeerimisse;
42. NÕUAB, et ELi elektrifitseerimise tegevuskava toetaks ELi sadamate juhtpositsiooni merenduse elektrifitseerimisel, sealhulgas võrkude tugevamat integreerimist;
43. KUTSUB ÜLES edendama arukaid võrgulahendusi, nõudluse juhtimist ja olemasoleva taristu tõhusat kasutamist;

¹⁰ Kaldaäärne elektritoide (*Onshore Power Supply*, OPS).

¹¹ Tegevuskulud (*operating expenses*, OPEX).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/2024-07-16>.

44. TUNNISTAB sadamate rolli alternatiivkütuste ning puhta ja vähese süsinikuheitega energia valdkonnas ning TEN-T sadamate panust rohelaevateede edendamisse kolmandate riikidega; KUTSUB ÜLES tagama suurema kooskõla TEN-T, TEN-E ja riiklike planeerimisraamistike vahel, kajastades sõnaselgelt maismaa elektri- ja gaasivõrgu vajadusi, mis on seotud sadamate dekarboniseerimise ja kütusega varustamisega, sealhulgas mitmekütuseliste ja vesinikuvalmidusega sadamataristute jaoks;
45. TULETAB MEELDE, kui oluline on hõlbustada ja prioriseerida võrkude kasutuselevõttu sadamates ning tagada sadamatega seotud projektide jaoks õigeaegsed ja tõhusad ühendused;
46. TUNNISTAB sadamate rolli seoses sobivate tingimuste kindlaksmääramisega, mille alusel saab alternatiivseid vähese süsinikuheitega ja süsinikdioksiidiheitevabasid kütuseid eri sadamapiirkondades praktikas ja ohutul viisil ladustada, punkerdada ja käidelda, võttes arvesse nende tegevusalaseid ja ruumilisi piiranguid, samuti nende vastavaid rolle nõudlusele vastavate investeeringute hõlbustamiseks ja ligimeelitamiseks (näiteks koostöö kaudu rohekoridorides, sõlmpunktides ning sektoriülestel avaliku ja erasektori platvormidel); TUNNISTAB turu olulist rolli puhta kütuse tarneahela arendamisel sadamapiirkondades ning PEAB TERVITATAVAKS täiendavaid meetmeid, et stimuleerida nõudlust kestlike kütuste järele, mis tagab nende kättesaadavuse, skaleeritavuse ja taskukohasuse;
47. KUTSUB ÜLES tugevdama koostööd sadamate, tööstusklastrite ja nende tagalaalade vahel, et toetada energiasüsteemi ümberkujundamist, puhast tööstust ja ringmajanduse lahendusi, ning KUTSUB ÜLES aktiivselt toetama kiiremat lubade andmist ja võrguühendust, et hõlbustada kõnealuste tööstusklastrite arendamist sadamapiirkondades või nendega ühendatud piirkondades;
48. TULETAB MEELDE, kui oluline on kasutada HKS-i tulusid kliimaga seotud eesmärkidel, ning INNUSTAB liikmesriike kooskõlas riiklike prioriteetidega toetama merendussektori dekarboniseerimist kogu väärtusahelas, hõlmates laevandusettevõtjaid, laevatehaseid, moderniseerimisprojekte, seadmete valmistajaid, tehnoloogiapakkujaid, kütusetarnijaid ja sadamaid, ning INNUSTAB liikmesriike kasutama tulusid, mis on saadud laevanduse lisamisest ELi HKS-i, et toetada sektori energiasüsteemi ümberkujundamist, sealhulgas laevastiku uuendamist, keskkonnahoidlikku moderniseerimist, saarte meretransporditeenuseid, alternatiivkütuseid ja sadamate energiataristut;
49. VÕTAB TEADMISEKS asjaomaste õigusaktide, sealhulgas ELi HKS-i ja algatust „FuelEU Maritime“ käsitleva määruse eelseisva ajakohastamise ja läbivaatamise ning nende tähtsuse sadamate konkurentsivõime jaoks, samuti nende panuse liidu kliimanetraalsuse eesmärgi ja kliimaeesmärkide saavutamisse; NÕUAB kooskõlastatud lähenemisviisi ja mis tahes uute või muudetud normide kumulatiivse mõju hindamist;

50. VÕTAB TEADMISEKS mitme liikmesriigi väljendatud mure seoses HKSi mõjuga ELi sadamate konkurentsivõimele, eelkõige seoses liikluse ümbersuunamise, süsinikuheite ülekandumise ja investeringute ümberpaigutamisega, ning TULETAB MEELDE komisjoni ELi HKSi direktiivi kohast kohustust jälgida HKSi rakendamist meretranspordi suhtes, et avastada kõrvalehoidmist ja see ära hoida varases etapis; RÕHUTAB, et selliste riskide leevendamiseks on vaja asjakohaseid meetmeid, pöörates erilist tähelepanu äärepoolseimatele piirkondadele, võttes arvesse ELi sadamate avatust rahvusvahelisele konkurentsile ja nende rolli ülemaailmsetes logistikaahelates, samuti saartele ja äärealadele; KUTSUB komisjoni ÜLES tõhustama järelevalvet ja tegema ettepanekuid sihipäraste parandusmeetmete kohta, eelkõige seoses ümberlaadimistoimingutega, säilitades samal ajal keskkonnaalased ambitsioonid ja tagades sidususe rahvusvaheliste raamistikega, näiteks IMO raamistikuga; KUTSUB komisjoni ÜLES andma kogu oma toetuse ülemaailmse kokkuleppeni jõudmiseks, millega saavutada kõik IMO 2023. aasta kasvuhoonegaaside strateegia kohased heite vähendamise eesmärgid ja sihid, millele peaks järgnema ELi õigusaktide asjakohane kohandamine, et tulemuslikult vältida topeltmakseid ja halduskoormust;
51. TULETAB MEELDE, kui oluline on toetada investeringuid dekarboniseerimise ning energiasüsteemi ümberkujundamise tehnoloogiatesse ja sadamate taristusse tehnoloogiliselt neutraalsel viisil. Seepärast tuleks sadamatele tagada juurdepääs toetusele, et nad saaksid lahendada puhta energia tehnoloogiaga seotud väljakutseid, näiteks seoses tuule-, päikese- ja laineenergia ujuva taristu kasutuselevõttuga puhta ja taastuva energia tootmiseks, aidates seeläbi liikmesriikidel ja sidusrühmadel luua tõelisi Euroopa eksperditeadmisi, tugevdada oma energiasõltumatust ja suurendada tööhõivet;
52. TOETAB jõupingutusi õigusraamistiku rakendamise lihtsustamiseks, kaitstes samal ajal keskkonnakaitset. Sellega seoses peaks eesmärk olema dubleerimise vältimine ja sidusa sektoriülese lähenemisviisi tagamine sadamate arengu hõlbustamiseks, eelkõige seoses loamenetlustega ja kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega;
53. VÄLJENDAB HEAMEELT kliimakerksuse raamistiku, sealhulgas kliimarisikide hindamise vahendite väljatöötamise üle; RÕHUTAB vajadust tagada sadamataristu kliimakindlus, vältides samas riskide ülekandumist lähedalasuvatele linnadele, tööstusele või taristule; RÕHUTAB vajadust töötada välja kogu liitu hõlmav raamistik, et hinnata sadamate kliimarisike, sealhulgas põuda, madalat veetaset, üleujutusi ja jõgede hüdro-morfoloogilist volatiilsust, mis mõjutavad siseveesadamaid, ning määrata kindlaks prioriteetsed kohanemismeetmed, tuginedes olemasolevale kliima-, taksonoomia- ja vastupanuvõime poliitikale ja vahenditele;

IV. SADAMATE KAITSE JA JULGEOLEK

54. TUNNISTAB sadamaid mõjutavate julgeolekuohtude suurenevat hulka ning vajadust suurendada sadamataristute julgeolekut ja vastupanuvõimet;
55. RÕHUTAB, kui oluline on strateegia sujuvalt sünkroniseerida tegevusega sõjalise liikuvuse valdkonnas, et parandada, hõlbustada ja kiirendada ELi liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest pärit vägede ja ressursside ulatuslikku siirmist, tagades sidususe NATO raames tehtud jõupingutustega. Samuti rõhutab nõukogu vajadust tagada vahendid taristutöödeks ELi sõjalise liikuvuse koridorides asuvates sadamates;
56. ON SEETÕTTU SEISUKOHAL, ET TULEKS kaaluda sadamataristu elementide omandisuhteid, et tagada kiire juurdepääs sadamaaladele, võttes arvesse kontrole ja auditeid, samuti sõjalise varustuse liikumist ja muid ELi julgeoleku tagamise seisukohast olulisi küsimusi;
57. RÕHUTAB, kui oluline on, et sadamastrateegias tõstetakse esile uusi ja kasvavaid ohte sadamatele, hõlmates terrorismi, sabotaaži, organiseeritud kuritegevust, korrupsiooni, küberründeid ja hübriidrännakuid ning droone ja muud mehitamata süsteeme;
58. PEAB TERVITATAVAKS jõupingutusi merendusjulgeoleku raamistike tõhustamiseks ja uute ohtudega tegelemiseks; VÕTAB TEADMISEKS tulevase ettepaneku ELi raamistiku kohta, millega hõlbustatakse liikmesriikidevahelist koostööd seoses sadamatöötajate taustakontrolliga, mis on riskipõhine vahend organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku tegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks; KORDAB vajadust töötada välja suunised, et selgitada laevade ja sadamarajatiste rahvusvahelist turvalisuse koodeksit (ISPS-koodeks) kui rahvusvahelist alusraamistikku organiseeritud kuritegevusest ja ebaseaduslikust kaubandusest tulenevate kasvavate ohtudega tegelemiseks;
59. VÄLJENDAB HEAMEELT algatuste üle, millega võidelda organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni, samuti terrorismi, sabotaaži, küberrünnete ja hübriidrännakute ning droonide vastu ning RÕHUTAB Euroopa sadamate liidu tähtsust organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu võitlemisel; TOETAB proportsionaalseid ja tõhusaid julgeolekumeetmeid, milles võetakse arvesse tegelikku olukorda ja välditakse tarbetut koormust. Olulised on õiguskaitseasutustele mõeldud uued ja täiustatud vahendid ning tõhustatud koostöö väljaspool ELi asuvate riikidega;
60. VÄLJENDAB HEAMEELT tugevdatud koostöö üle kolmandate riikide ja rahvusvaheliste partneritega, et suurendada sadamate julgeolekut, sh siseveesadamates;

61. NÕUAB, et kogu ELis rakendataks asjakohaseid küberturvalisust käsitlevaid õigusakte ja tõhustataks pädevate asutuste vahelist koostööd. See peab hõlmama vastastikust andmevahetust asjaomaste (julgeoleku)asutuste vahel, eelkõige teabevahetust politsei- ja tolliasutuste, sadamavaldaajate ja merendusasutuste vahel, et tõhustada organiseeritud kuritegevuse ja muude võimalike vaenulike osalejate tegevuse ennetamist, avastamist ja tõhusat tõkestamist sadamates; PEAB TERVITATAVAKS ELi tolliandmekeskuse kavandatavat loomist andmete kogumiseks, töötlemiseks ja vahetamiseks tolliasutustega ja tolliasutuste vahel, samuti olemasolevat Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonda, mis tagab ennetava kaubaveo riskijuhtimise;
62. TUNNISTAB sadamate olulist rolli nii sõjalises liikuvuses kui ka vastupanuvõimes, kuna need on olulised võimaldid seoses vägede ja varustuse liikumisega, toimides samal ajal elutähtsate tsiviilvärvatena kaubanduse, energiavarustuse ja ühenduvuse jaoks kogu Euroopas;
63. RÕHUTAB, et kõigis eelseisvates sadamate kaitsmise ja julgeoleku algatustes, sealhulgas tulevases sõjalise liikuvuse raamistikus, tuleb hoolikalt tasakaalustada julgeoleku- ja sõjalisi nõudeid tsiviil- ja äritegevuse järjepidevusega ning tagada vajaduse korral eelisjuurdepääs sadamapiirkondadele; TUNNISTAB, et sadamad vajavad piisavalt suutlikkust ja rahalisi vahendeid, et reageerida geopoliitilistele šokkidele ja ettenägematutele olukordadele;

V. SOTSIAALNE ÜHTEKUULUVUS, OSKUSED JA KVALITEETSED TÖÖKOHAD

64. TUNNISTAB sadamate rolli liidu majandusarengu, vastupanuvõime ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse oluliste võimaldajadena; TOONITAB sellega seoses väikeste ja keskmise suurusega sadamate tähtsust, sealhulgas saartel, äärealadel ja äärepoolseimates piirkondades ning hõredalt asustatud piirkondades asuvate ja strateegilist ja logistilist vastupanuvõimet toetavate sadamate tähtsust;
65. VÄLJENDAB HEAMEELT asjaolu üle, et ELi sadamastrateegiat kohaldatakse sõnaselgelt siseveesadamate suhtes; RÕHUTAB siseveesadamate panust Euroopa-sisesesse piiriülesesse logistikasse ja tarneahelate säilitamisse; TOONITAB, et paljud nõuded (nt seoses kaldaäärse elektritoitega) on peamiselt kohandatud merelaevandusele ning et siseveesadamate spetsiifilisi tehnilisi ja majanduslikke parameetreid oleks tulnud veelgi rohkem arvesse võtta; RÕHUTAB, kui oluline on siseveesadamate juurdepääs rahastamisvahenditele; KUTSUB ÜLES tagama kõigi sadamate asjakohane esindatus kavandatavas kõrgetasemelises merendustööstuse ja sadamate nõukojas;

66. PEAB TERVITATAVAKS, et ELi sadamastrateegias tunnustatakse meresadamaid ELi kaupade impordi ja ekspordi peamiste väravatena, kujutades seega kindlat liidu ülemaailmse ühenduvuse ja konkurentsivõime prioriseerimist;
 67. RÕHUTAB, et vaja on tõhusaid töjõu kohandamise, ümberõppe ja operatiivkoolituse meetmeid, tagamaks, et tehnoloogilise ümberkujundamisega kaasneb kvaliteetsete töökohtade loomine, paraneb töjõu ohutus ning sektor muutub naiste ja noorte jaoks atraktiivsemaks;
 68. RÕHUTAB, kui oluline on tagada sadamatöötajatele turvaline töökeskkond, eelkõige seoses suurenevate julgeolekuriskide ja sadamate keskse rolliga sõjalises liikuvuses, ning KUTSUB ÜLES korraldama korrapäraseid koolitusi ja õppusi.
-